

Mgr. Ivana Šemberová

Úloha klinického logopeda jako člena neurochirurgického operačního týmu

Představení úlohy klinického logopeda jako člena neurochirurgického týmu. Jaké jsou nároky na odbornou způsobilost a osobnostní kvality logopeda při výkonech na operačním sále. Seznámení s podmínkami a náročností přípravy

Členem neurochirurgického operačního týmu je zkušený klinický logoped zaměřený na rehabilitaci a reedukaci narušené komunikační schopnosti u dospělých osob. V prvních krocích je úkolem logopeda rozhodnutí o indikaci a příprava pacienta na výkon v awake režimu. Dále pak vyšetřování a monitorování během zákroku a případná následná rehabilitace, reedukace a terapie fatických funkcí. Cílem neurochirurgického výkonu v awake režimu je zajištění co nejlepší kvality života

„Ztratíme-li bohatství, neztratíme nic. Ztratíme-li zdraví, o hodně přijdeme.

Ztratíme-li schopnost mezilidské komunikace přijdeme úplně o všechno.“ Mgr. Ivana Šemberová

Nároky na odbornou způsobilost logopeda jako člena neurochirurgického operačního sálu

- Za klinickým logopedem přicházejí pacienti (klienti) ať už dětští nebo dospělí s různou formou již narušené komunikační schopnosti. Pracujeme tedy již s narušenou komunikační schopností, jako s následkem různých příčin.
- Při výkonu v awake režimu se klinický logoped dostává do situace předcházení následků tak, aby narušená komunikační schopnost nevznikla.
- V první fázi je hned po neurochirurgovi klinický logoped odborníkem, který rozhoduje o indikaci pacienta k výkonu v awake režimu. Narušená komunikační schopnost je kontraindikací k výkonu v awake režimu.
- Pečlivé zhodnocení formální i obsahové stránky komunikačních dovedností indikovaného pacienta.
- Důvěra mezi logopedem a neurochirurgem.
- Důvěra mezi pacientem, logopedem a pacientovou rodinou.
- Důvěra mezi logopedem a členy celého neurochirurgického týmu. Logoped na sále ve funkci prostředníka mezi pacientem, neurochirurgy, anesteziologem a ostatním personálem

(tlumočení pacientových subjektivních stesků – tlak za oční bulvou, bolest, horko, zima)

- Pokud pacient při vyšetření komunikační schopnosti obstál, úvodní rozhovory – informace, které na operačním sále zná jen logoped a pacient – pacient je vzhůru, slyší hovory personálu, někdy opakuje, co zrovna slyšel
- Zběžný životopis, rodinné informace, zájmy, koníčky, profese, cestování
- Důležité je pečlivě se vyptat pacienta také na tyto otázky:

Trpíte klaustrofobií? (kontraindikace). Jaká je pro vás příjemná teplota lůžka?

Snášíte pohled na krev? Vadí vám silné světlo?

Vadí vám doteky na obličejí? Budu vás držet během výkonu za ruku, je to v pořádku?

Upozornění, domluva s indikovaným pacientem na sdělení jakéhokoliv diskomfortu (chlad, horko, pocit tlaku, svědění, ztuhlá šije ...atd)

Nároky na osobnostní kvality logopeda jako člena neurochirurgického operačního sálu.

Vlastní příprava logopeda

Na sál připraven tak, aby mohl vést plynulý, validní rozhovor po dobu i několika hodin (dostatek témat blízkých pacientovi), včetně kontrolních otázek s jednoznačnou odpovědí.

Otázek, u kterých správnou odpověď bude znát jen pacient a logoped

Přijít na sál k výkonu v awake režimu v dobré psychické a fyzické kondici.

Vstupovat na sál s vědomím zaměřené pozornosti – pokora.

Fyzická zdatnost logopeda (schopnost snášet nepohodlí)

sezení v malém prostoru, bez možnosti pohybu většího rozsahu, často v náklonu, po dobu několika hodin

jednorázové sety z tenké netkané textilie, ústenka

teplota na operačním sále

- Zajištění fyzického a psychického komfortu je přímo úměrné kvalitě spolupráce pacienta s logopedem během výkonu v awake režimu.
- Psychický, fyzický komfort pacienta, jeho spolupráce s logopedem vytváří vhodné podmínky pro práci výkon celého neurochirurgického týmu
- Zkušený odborník (rychlé a přesné vyhodnocení norma x patologie)
- Dobrý a soustředěný pozorovatel (co se děje?)
- Schopnost poskytnout a zajistit pacientovi fyzický komfort

(držení za ruku, doteky, drbání, smrkání, slzy, vlhčení úst, hlazení)

- Schopnost vlastní eliminace rušivých vjemů (hadičky, krev, ostré světlo, hovor mezi operatéry, personálem, zvuky přístrojů a nástrojů, čichové vjemy)
- Schopnost poskytnout a zajistit pacientovi psychický komfort
- Logoped nesmí být klaustrofobický
- Logoped musí být klidný, a klidný zůstat po celou dobu výkonu, klid přenášet na pacienta
- Logoped musí mít dobré sebeovládání, zachovat klid a přenášet ho na pacienta i v náhle vzniklých situacích, které se nevyvíjejí zcela podle operačního plánu
- Logoped musí být schopen zachovat klid a rozvahu i v náhle vzniklých vypjatých situacích (epi paroxysmus)
- Logoped musí být empaticky schopen „drobných nepravd“

(Jak už jsem tady dlouho? Jak dlouho to bude ještě trvat?)

Psychicky unést, pokud dojde k operačním nebo pooperačním komplikacím, a narušená komunikační schopnost u pacienta vznikne.

Nabídnout a vytvořit pro pacienta foto a video dokumentaci – fenomén doby

Závěrem:

Pacient je velmi statečný (s výhodou, že neví, do čeho jde).

Logoped je velmi statečný (s nevýhodou, že přesně ví, do čeho jde).